

GODE ROM

ET INSPIRASJONSMAGASIN FRA MOELVEN / GODE-ROM.NO

10

SPØRSMÅL TIL
ERLING DOKK HOLM

**DESIGN PÅ
JOBBen**

Arbeidsplasser
folk vil ha

TREND

Ferdigmalt kledning
vinner terreng

FURU PÅ LAGER

Det vakre varelageret til
motekjeden Bestseller trer frem
som en skulptur i landskapet.

Har du arbeidslyst?

HAR DU TENKT over hva som gjør at du trives på jobben? Hva som gjør at du med mot og lyst gyver løs på arbeidsoppgavene tidlig og sent?

Noen kjenner seg antakelig igjen her, men kanskje ikke riktig alle. Og noen spekulerer kanskje på hva som er årsaken til den voldsomme energien. Eller hva fraværet av energi skyldes.

De fleste reflekterer nok over sjefen. God, bare sånn passe eller rett og slett nokså uduggelig? Dyktige, dårlige, inspirerende eller kjedelige arbeidskolleger? Givende arbeidsoppgaver? Monoton hverdag? Mye eller lite ansvar. Fornøyd eller misfornøyd med lønna?

Alt dette er forhold som påvirker hvor på trivselsskalaen du befinner deg.

Likevel er det en ting som kanskje lenge har vært ignorert som en viktig faktor i arbeidslivet for å få folk til å like seg på jobben. For å få folk til å yte optimalt. Den har til og med betydning for hvor lett det er å rekruttere kompetente medarbeidere.

Attraktivt utformede arbeidsplasser er nå en klar trend i Skandinavia. Det handler om hensiktsmessige lokaler, med et gjennomtenkt design. Et sted der folk kan trives og være stolt av å jobbe.

Vi vier dette temaet plass i sommerens utgave av Gode Rom, blant med et intervju med den svenske forskeren og interiørarkitekten Alexandra Moore som har forsket på teknisk psykologi.

Hennes nisje er å finne modeller for forandring av lokaler der de ansatte skal ha det godt og bli motiverte. Hun sier at kontoret bør være som en gummistrikk...

Hva hun mener med det, kan du lese på side 10 – 15.

Ha en god sommer!

Tom E. Holmlund, Redaktør

GODE ROM

Utgiver: Moelven Industrier ASA
Ansvarelig redaktør: Tom Erik Holmlund

Design og produksjon: www.redink.no

Forsidefoto: Adam Mørk

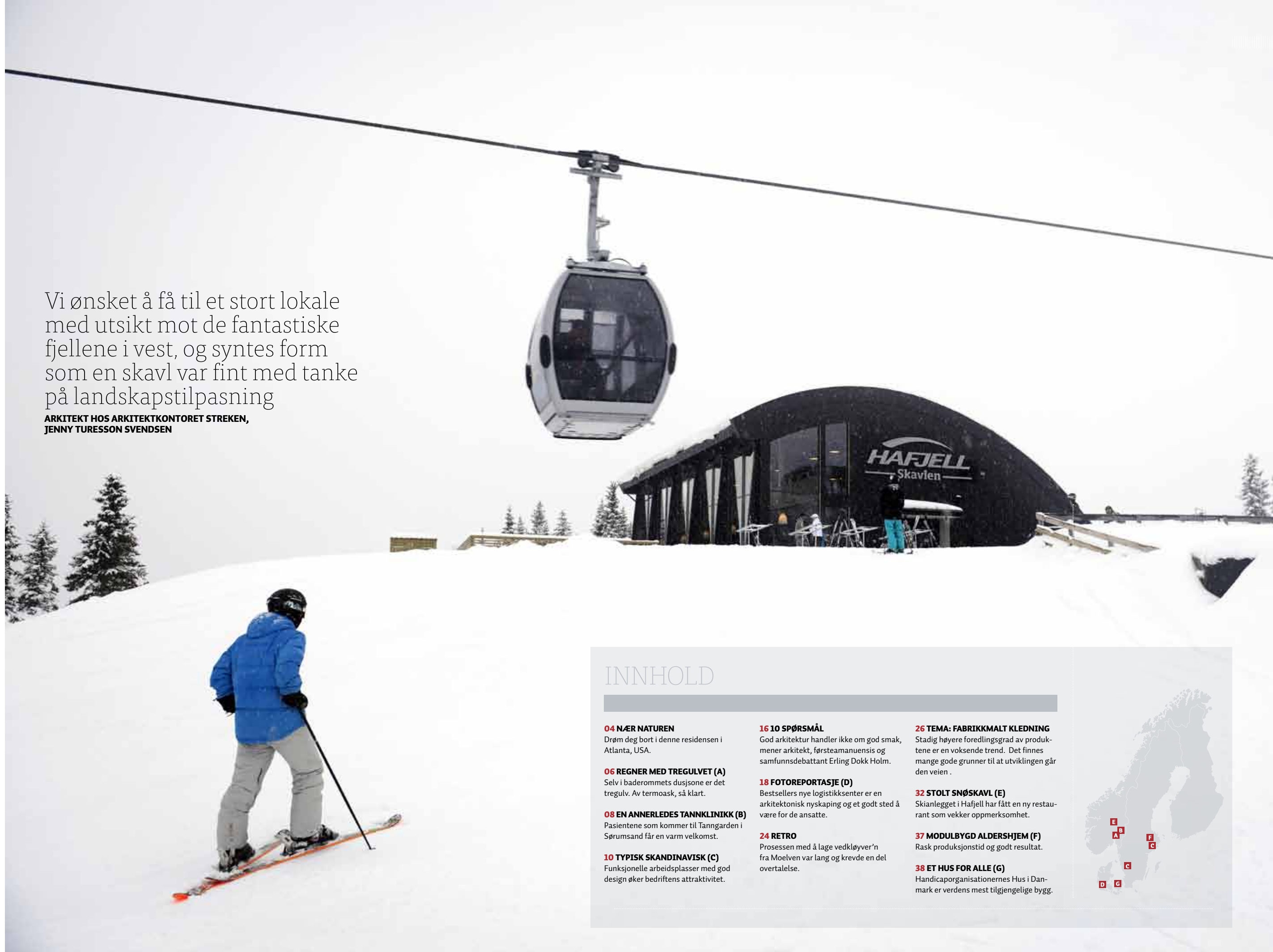
Trykk: RK Grafisk AS
Opplag: 14 100
Tips oss: redaksjonen@moelven.com
eller på mobil: +47 916 68 668

► www.moelven.no

Vi ønsket å få til et stort lokale med utsikt mot de fantastiske fjellene i vest, og syntes form som en skavl var fint med tanke på landskapstilpasning

ARKITEKT HOS ARKITEKTKONTORET STREKEN,
JENNY TURESSON SVENDSEN

INNHOOLD

04 NÆR NATUREN

Drøm deg bort i denne residensen i Atlanta, USA.

06 REGNER MED TREGULVET (A)

Selv i baderommets dusjsone er det tregulv. Av termoask, så klart.

08 EN ANNERLEDES TANNKLINIKK (B)

Pasientene som kommer til Tanngården i Sørumsand får en varm velkomst.

10 TYPISK SKANDINAVISK (C)

Funksjonelle arbeidsplasser med god design øker bedriftens attraktivitet.

16 10 SPØRSMÅL

God arkitektur handler ikke om god smak, mener arkitekt, førsteamanuensis og samfunnsdebattant Erling Dokk Holm.

18 FOTOREPORTASJE (D)

Bestsellers nye logistikksenter er en arkitektonisk nyskaping og et godt sted å være for de ansatte.

24 RETRO

Prosesen med å lage vedkløyver'n fra Moelven var lang og krevde en del overtalelse.

26 TEMA: FABRIKKMALT KLEDNING

Stadig høyere foredlingsgrad av produktene er en voksende trend. Det finnes mange gode grunner til at utviklingen går den veien.

32 STOLT SNØSKAVL (E)

Skianlegget i Hafjell har fått en ny restaurant som vekker oppmerksomhet.

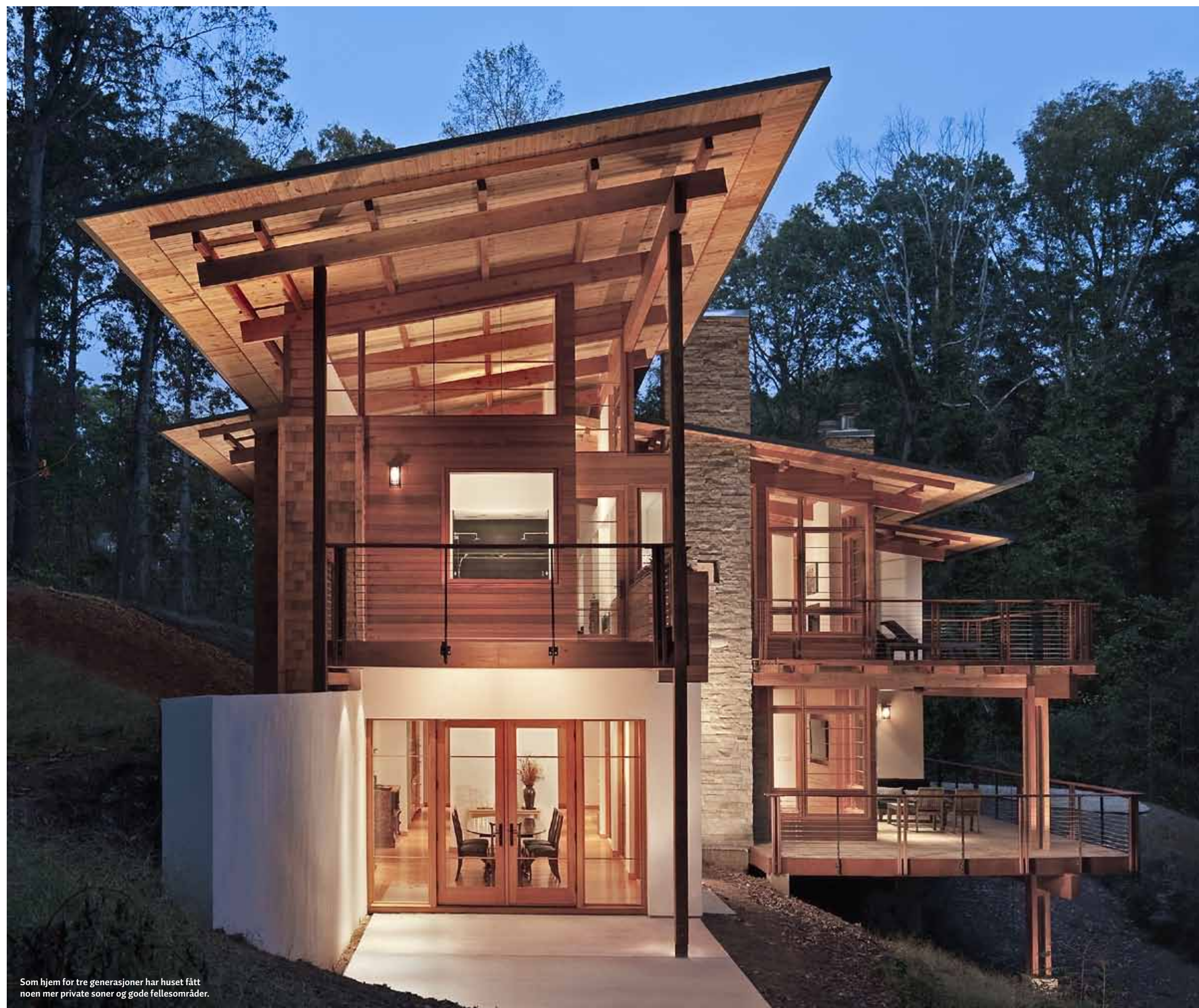
37 MODULBYGD ALDERSHJEM (F)

Rask produksjonstid og godt resultat.

38 ET HUS FOR ALLE (G)

Handicaporganisationernes Hus i Danmark er verdens mest tilgjengelige bygg.

Som hjem for tre generasjoner har huset fått noen mer private soner og gode fellesområder.

■ BOLIG

EN SKJULT SKATT

I dette hjemmet oppleves naturen nær både ute og inne.

GREENLAND RD. RESIDENCE, i Atlanta Georgia, ligger tilbaketrukket, nesten gjemt inne i sin egen skog, mellom en kirke og en synagoge. Studio One Architecture's kan ha blitt inspirert av husets nærmeste naboer da de fikk oppdraget. Det ultramoderne huset har nemlig tydelige likhetstrekk med romertidens basilikaer!

Huset er på 450 kvadratmeter fordelt på to hovedfløyer. Planløsningen skaper serier av rom innendørs og utendørs som skli i hverandre. Store glassflater visker også ut skillet mellom ute og inne. Vinduene er rammet inn slik at naturen kan oppleves som et viktig element i interiøret.

Huset er bygget i ulike materialer; stein, skifer, betong og ulike tresorter som både binder huset sammen og skaper variasjon og et eksklusivt uttrykk.

Huset har internasjonal miljøsertifisering basert på både enkle, bærekraftige løsninger og avansert høyteknologi. Opp av jorden under huset hentes både regnvann og varme. Temperaturen reguleres av vinduene plassering som gir lys om vinteren, mens små overbygg gir skygge når sola står høyt på himmelen om sommeren. Med mål om minst mulig karbonavtrykk er garasjen selvsagt bygget for el-biler.

► studioone.us

Her blir et innendørs bad nærmest en naturopplevelse.

Tre som holder vann

Varmebehandlet ask tåler det meste. Også en real dusj, som i et solid regnfall.

DA ARKITEKT Johanne Tynning Taugbøl i Wood arkitektur + design skulle pusse opp badet hjemme, hadde hun og mannen lyst til å forsøke noe annet enn fliser.

– Vi ønsket ikke fliser noe sted i huset og kom til at det måtte finnes alternativer. Vi håpet på treverk og ble veldig glade da vi fant termoasken, forteller Tynning Taugbøl.

Hun opplever at treverket gir rommet varme og skaper en egen stemning.

– Treverk gir en annen akustikk, uten den harde gjenklangen som ofte oppstår på flislagte bad. Gulvet er også annerledes å trå på. Det gir rett og slett en annen atmosfære og opplevelse av rommet enn om det hadde vært flis, utdyper hun.

Treverket er behandlet med varme og damp i en prosess som tar rundt 42 timer. Treet blir utsatt for ekstreme påkjenninger, og prosessen reduserer trecellenes evne til å ta opp og gi fra seg fukt. Dette gjør varmebehandlet tre veldig tverrstabilt og nesten uten bevegelse.

– Den største fordel er at du alltid har et varmt gulv, både optisk og rent teknisk sett. Dessuten er det mer sklisikkert og faktisk også tettere enn fliser, med tanke på fuktighet, opplyser produsent Winfried Schaal i Moelven Wood Prosjekt.

Han forteller at termoaskens hovedbruksområde er kledning i fasade og som terrassebord. Ifølge Schaal kan termoasken ha like lang levetid som fliser.

– Om produktet er montert riktig og vedlikeholdes jevnt med olje, lever det like lenge som andre alternativer, sier han.

Arkitekten har ikke angret på materialvalget.

– Jeg er veldig fornøyd med treverket og utrolig glad for at vi valgte det. Jeg blir glad hver gang jeg går inn på badet, sier Johanne Tynning Taugbøl, som forteller at de har fått mange positive reaksjoner.

– Jeg vil gjerne anbefale det til andre, spesielt til folk som liker å gjøre ting litt annerledes. ■

Det varme treverket tilfører baderommet en unik atmosfære.

Signaturbygget på Fornebu gikk til topps i WAN Awards.

Fikk internasjonal pris

Statoils nye kontorbygg på Fornebu hedres for fleksibilitet, ikonisk konstruksjon og brukervennlighet.

BYGGET, SOM ER TEGNET av norske a-lab for IT Fornebu, gikk til topps i klassen «Commercial Sector» i WAN Awards 2012. Prisen deles ut av World Architecture News (WAN), som av mange regnes som et av verdens viktigste arkitektturnettsteder.

Prosjektet konkurrerte med kandidater fra Hong Kong, Doha, Abu Dhabi, Los Angeles og Silicon Valley i samme kategori. En av forhåndsfavorittene var NASAs roterende «Sustainability Base» i Silicon Valley, av McDonough + Partners, som kun trenger elektrisk belysning 40 dager i året.

Prisen deles for beste ferdigstilte kommersielle bygning 2012 med kontorbygget Cannon Place i London, tegnet av Foggo Associates (UK).

– Det er ærefullt å dele en slik internasjonal pris med erfarne arkitekter som vi beundrer og har blitt inspirert av i lang tid, sier arkitekt i a-lab, Charlie Marsden.

Statoil-bygget hedres for sin ikoniske leselighet og romlige fleksibilitet. Ifølge juryen er konstruksjonen, med sin fleksible innredning og drama-

tiske utkragninger, spesielt interessant.

– Sammenheng mellom helhetlig konsept og detaljer er et resultat av at vi har hatt et spesielt godt samarbeid med byggherre og totalentreprenør. Dette har vært en forutsetning for det juryen kaller «leselighet» og for de teknologiske nyvinningene i bygget, sier partner i a-lab, Odd Klev.

Det eneste norske bygget som tidligere har mottatt en pris fra WAN, er Operahuset i Oslo, tegnet av Snøhetta.

Arkitekt og byggherre har vært opptatt av å lage en planløsning som kan tilpasses til ulike leietakeres individuelle og prosjektbaserte behov. Hele kontorbygget har mulighet for å bli delt opp i enheter ned i 3x3 meter, hver med tilgang på strøm, ventilasjon og lys.

Moelven Elektro leverte alle elektroinstallasjoner, inkludert lysstyring som på kveldstid gjør at bygget skinner som selveste nordlyset. Moelven Nordia har levert systeminnredning til alle kontorene i det nye kontorbygget. ■

Sikker våtromsvegg med plywood

MOELVEN VÄNERPLY AB har utviklet en plate i plywood som er spesielt tilpasset den nye, svenske standarden for våtromsvegger. «Våtromsvegg 2012» er bygd opp av 15 mm konstruksjonsplywood med fasthetsklasse P30 samt våtromsplate, membran og kledning. Den kan festes til baderomsvegg uten å risikere lekkasje.

– Moelven har som mål å tilby produkter av høy kvalitet som samtidig letter byggingen. Derfor

har vi laget denne platen som gjør det enkelt å bygge en sikker våtromsvegg. Med mål som er tilpasset til takhøyden i nesten alle boliger som bygges i dag, innebærer det minimalt med tilpasninger på stedet. Med en vegg bygget utelukkende etter bransjeregulene blir risikoen for fukt- og vannskader nesten borte, sier Hans Fougman, som er produsent for platematerialer i Moelven. ■

ALTERNATIV KONSTRUKSJON

I Danmark har Arkitektforeningen utlyst en åpen prosjektkonkurranse om en midlertidig paviljong i tre til oppstilling i Kongens Have i København.

AMBISJONEN ER AT paviljongen skal fokusere på alternative løsninger, ikke minst midlertidige bygninger. Paviljongen skal vise arkitektens evne til å formgi en liten konstruksjon etter å ha fått et enkelt oppdrag. Videre skal paviljongen være offentlig tilgjengelig i høy arkitektonisk kvalitet og gjerne hylle det innovative. I tillegg skal den være en estetisk opplevelse, med mulighet til å inneholde en funksjon.

Paviljongen skal føres opp i Kongens Have i midten av september 2013 og skal stå en måned. Moelven Danmark A/S sponser materialinnkjøp av nordisk tre opp til 100.000 kr, mens Københavns Tekniske Skole stiller med arbeidskraft til å produsere paviljongen. Den samlede premiesummen er på 75.000 kr. ■

20 000

Ved listfabrikken Moelven Eidsvold tar overflatebehandlingslinjen unna rundt 20 000 meter listverk hver dag. Om lag 80 prosent av listverket som produseres blir behandlet. Salget er på 8 millioner meter i året.

Konseptet til tannlegeklinikken er basert på en tydelig kontrast. En kjerne i mørkt tre mot en ellers lys og nøktern omgivelse.

VARM VELKOMST

Da Tanngarden tannklinikk i Sørumsand skulle skifte ham, var ønsket å gi lokalene en vennlig og lun følelse uten å gå på bekostning av modernitet, effektivitet og hygiene. Termoask fra Moelven ble dermed et naturlig valg.

EN TANNLEGEKLINIKK har strenge krav til hygiene, renhold og lyssetting. Dette gir føringer i forhold til fargebruk, overflatebeskaffenhet og materialvalg. Her ligger nok forklaringen til at de fleste forbinder tannlegeklinikker med lange korridorer, lukkede behandlingsrom og lite variasjon i materialbruk og fargetoner. Da Skaara Arkitekter fikk oppdraget med å etablere en komplett ny tannklinikk i Sørumsand, ønsket de derimot å gå bort fra disse tradisjonelle grepene.

– Oppdragsgiver ønsket seg en moderne og funksjonell klinikk med varme og naturlige materialer av god kvalitet for å dempe «institusjonspreget».

Dermed ble termoask fra Moelven et naturlig valg, forteller Christian Eeg i Skaara Arkitekter.

– Termoask ble valgt på grunn av den mørke og varme bruntonen, i kombinasjon med treslagets hardhet. For å forsterke den varme gløden ble overflaten behandlet med svakt pigmentert olje, mens stående profiler med ulik dybde og bredde ble brukt for å skape liv til flaten, forteller han. – Deretter ble hvite og lyse overflater valgt for behandlingsrom, himlinger og gulvarealer. Kontrasten i både farger og materialer gir spenning til lokalene, og bidrar sterkt til en oversikt som gjør det lett å orientere seg og finne frem, synes Eeg.

Klinikken er ellers preget av en todelt midtsone med tannletekniske og administrative funksjonsrom, med åpninger og slisser som sørger for at personal og pasienter sirkulerer fritt. Behandlingsrom, ventareal og personalrom er plassert langs ytterveggen. På denne måten er det sørget for en god logistikk og flyt, noe som gir et åpent og oversiktlig inntrykk. Den klassiske korridorfølelsen er dermed unngått, og man har kontakt med sollyset og utsiden fra de fleste steder.

Klinikken stod ferdig vinteren 2013, og har hittil høstet gode tilbakemeldinger både fra ansatte og pasienter. ■

BYGGVARE

Egen app for limtre

På jakt etter limtrebjelker? I Sverige blir det nå enklere enn noen sinne å velge riktig dimensjon.

MOELVEN TÖREBODA AB har lansert en app som regner ut hva du trenger og gir deg adressen til nærmeste byggvareforhandler som har limtrebjelker og Kerto på lager!

Du finner appen på App Store og Google Play. Søk etter «limträappen», installer den, og begynn å planlegge!

– Appen er basert på vårt svært anerkjente og velprøvde nettbaserte dimensjoneringsprogram. Vi garanterer at de dimensjonene som programmet regner ut, virkelig oppfyller den gjeldende svenske byggenorm, sier Johan Åhlén, VD i Moelven Töreboda AB.

– Limtre er et fantastisk materiale, og vi vil gjøre det enkelt for kundene å velge riktige limtrebjelker. Derfor har vi utviklet denne appen.

Johan Åhlén understreker at limtre kan brukes til både små og store konstruksjoner. Det er et fornybart materiale, men det brukes ikke like mye i Sverige som i andre land i Europa.

– Med vår nye app regner vi med at limtre blir mer tilgjengelig. I tillegg har vi markedets beste distribusjonssystem og uovertruffen kapasitet til å levere på kort

tid. Til sammen gir det kjøperen mulighet til å velge riktige materialer raskt – og dessuten få dem levert raskt. Med denne appen henvender vi oss til både fagfolk og hobbysekkere. Den er enkel og effektiv å bruke. ■

BYGGVARE

Innovasjonen fortsetter

Moelven Iso3 AS slås sammen med trevarefabrikken i Moelv og fortsetter under navnet Moelven Multi 3 AS.

SELSKAPET BAK Moelvns prisbelønte stender har flere innovative produkter å by på, og produksjonen samles nå i lokalene til Mobruk i Moelv.

– Vi har nå spennende produkter som fingerskjøtt/pre-cut, branntrygt tre og Iso3 under samme paraply, sier daglig leder Sven Egil Holmsen.

Samtidig pågår det prosjektering av en ny og mer automatisert produksjonslinje for Iso3, som er en spesialtilpasning til de nye byggeforskriftene.

– Iso3 vokser stadig og markerte seg i

2012 særlig på i kontorprosjekter med høy miljøprofil. Med de nye energikravene som er ventet i 2015, forventer vi økning i etterspørselen etter Iso3.

Trevarefabrikken har på sin side oppgradert fingerskjøttanlegget.

– Vi vil øke produksjonen av fingerskjøtte varer mot handels- og prosjektmarkedet. På branntrygte produkter har vi gjennomført et produktutviklingsprosjekt det siste året og ser muligheter for vekst, sier Sven Egil Holmsen. ■

KOMMUNIKASJON

TO GULLPIN-PRISER TIL GODE ROM

DA PUBLISERINGSBYRÅENE i Norge nylig kåret bransjens beste magasiner på papir og nett, stakk nettversjonen av Moelvns magasin Gode rom av med seieren i klassen Beste redaksjonelle samspill. Papirmagasinet fikk 3. plass i klassen for kundemagasiner.

Om nettmagasinet skriver juryen at det er et usedvanlig godt konsept som inspirerer brukeren til å sette av tid på å se gjennom og bruke innholdet. Et innhold som presenteres gjennom papir, nett og sosiale medier.

Også papirutgaven får godt skussmål i det juryen beskriver Gode rom som «et gjennomført kvalitetsmagasin som gir leselyst». Magasinet får også skryt for journalistisk kvalitet og stilskikkelig design, samt at «vanskelig tilgjengelige temaer er løst med snert og kreativitet». ■

BYGGVARE

INNVEDIG PANEL I ALLE FARGER

INTERESSEN FOR INNVEDIG

DIG panel øker igjen. En av grunnene er at man nå får kjøpt ferdigbehandlet panel i alle regnbuens farger.

– Vi tilbyr fullstendig tilpasning til kundens ønsker og behov, sier Magnus Ingves, som er direktør i Moelven Värmlands Trä AB i Säffle.

Bedriften har rundt 20 standardprofiler i sitt sortiment. De kan bestilles med ulike typer overflatebehandling – lasur, beis eller dekkfarge. Fargene tilpasses kundens ønsker.

– Etterspørselen øker i hele Skandinavia. I dag er 30 prosent av all panel vi selger til Norge, ferdigbehandlet fra fabrikk. I Sverige er tallet 75 prosent, og i Danmark 85 prosent. Med hensyn til både kostnad, kvalitet og tid er det svært god butikk å velge ferdigbehandlet panel, understreker Magnus Ingves.

Konseptet ble lansert i Norge for drøyt ett år siden og i Sverige våren 2013. ■

SE VIDEO PÅ
gode-rom.no

Attraktive arbeidsplasser

Visste du at kontorlokalenes utforming og kvalitet ikke bare påvirker resultatet av de ansattes daglige innsats, men også er faktorer som øker bedriftens attraktivitet ved rekruttering av kompetente ansatte?

TEKST TOMMY HELLSTRÖM FOTO ANDREAS HYLTHÉN

ARBEIDSMILJØET ER VIKTIG for så vel produktivitet som trivsel. Et gammelt og trist kontor lokker sjelden frem kreativiteten og arbeidsgleden. Men selv når det bygges nytt, må det tas hensyn til form, farge, lys og akustikk for at det skal bli virkelig bra. Det vet interiørarkitekt Alexandra Moore. Hun har forsket innen teknisk psykologi og sett på betydningen av design i kontormiljøer. Hennes nisje er å finne modeller for forandring av lokaler der de ansatte skal ha det godt og bli motivert.

– Vi mennesker har svært like psykologiske behov og forutsetninger. Alle blir påvirket av lys og farge, og også akustikken er viktig. Blir lydnivået for høyt, trives vi dårlig, og vi får problemer med å konsentrere oss, sier Alexandra Moore.

Hun understreker imidlertid at hva som oppleves som god utforming og design kan variere fra bedrift til bedrift ut fra hva virksomheten driver med og hvordan den er organisert.

Design har mye å si, ikke bare funksjonelt og estetisk, men også hvordan vi bruker miljøet til å formidle bedriftens verdier. I store bedrifter med mange underaktører brukes det et grunnkonsept som iføres ulik drakt avhengig av type virksomhet. Det kan være valg av møbler og andre markører, utdypes hun.

TIDLØST ELLER TRENDY. Det kreative kollektive Acne, som har kontorer i Stockholm, London, Berlin og Los Angeles, valgte en trendy innredning da de skulle utforme et nytt miljø i kontorbygget i den svenske hovedstaden.

– Det ser ikke ut som et vanlig kontor. Det føles litt hjemmekoselig, forteller Erik Björnbom i Moelven Eurowand, som leverte glassvegger med aluminiumsprofiler og hvitmaltedørpartier til rundt tretti rom i kontorbygget.

– Lokalene ligger høyt, med en storslått utsikt og høyt lysinnslipp. Det er langt fra tradisjonelt. Vi har i samråd med arkitekten tatt i bruk detaljer som skaper det miljøet og den akustikken de har ønsket å oppnå, sier han.

Gekås i Ullared derimot, la seg på en stram og tidløs design i de nye kontorlokalene. De gamle hadde 20 års fartstid, og etter en kontinuerlig og

Interiøret i Acnes nye kontorer i Stockholm sender tydelige signaler om hvem og hva designkollektivet ønsker å være.

Moderne og urbant hos Acne, der Moelven Eurowand leverte glassvegger med aluminiumsprofiler og hvitmaltedørpartier.

Kontorlokaler må være som en gummi-strikk. Noen ganger skal de romme flere personer, andre ganger færre

ALEXANDRA MOORE

omfattende ekspansjon strakk ikke kontorflatene lenger til.

– Vi hadde virkelig opplevd voksesmerter og valgte å satse stort på bedre arbeidsmiljø både når det gjaldt størrelsen på kontorene samt luftkvalitet og design, forteller Tommy Johansson, bedriftens bygg- og eiendomssjef.

Prosjektet pågikk i to år og omfatter både 110 kontorer i fire etasjer, samt butikk- og lagerlokaler. Til kontorene ble det valgt en stilren design med Moelven Eurowands hvite skillevegger og grå korridorvegger med mye glass. Mot de grå veggene bryter dørblad i bjørk.

– Det var et strategisk valg, og kontorinnredningen er tilpasset rommenes utforming. Samtlige møbler er i bjørk med hvite skapdører.

Det var aldri aktuelt å bygge noe tidstypisk og trendy. Tidløst var stikkordet da man besluttet hvordan de nye kontorene skulle se ut.

– Alle er fornøyd med det lyse arbeidsmiljøet og mulighetene vi nå har til å styre innneklimaet i hvert rom individuelt, forteller Tommy Johansson.

FLEKSIBILITET. Gekås er langt fra noe enestående eksempel. Med høy endringstakt, nødvendige nyrekrutteringer og økt forretningsvolum vokser mange organisasjoner ut av kontorlokalene sine. Plutselig en dag strekker ikke lokalene til. Det er blitt gjennomført mindre ombygginger, satt opp ekstra skillevegger for å skape nye kontorplasser. Men en dag er grensen nådd. Eneste løsning er helt nye lokaler.

– Kontorlokaler må være som en gummistrikk. Noen ganger skal de romme flere personer, andre ganger færre. Samtidig må det være «intelligente» kontorer som tar hensyn til mennesker, teknologi og organisasjon, sier Alexandra Moore.

Hun lar seg ikke styre av trender, men lar bedriftens behov og varemerke avgjøre om valget faller på de nyeste trendene, eller om det passer bedre

med noe mer tradisjonelt.

– Mange ganger blander vi alle stilarter. Det gir ofte den beste og mest varige løsningen. Flexibilitet og langsiktighet er også viktig å tenke på. Ting forandrer seg underveis. Preget du setter på et kontor, skal dekke dagens behov, men du må også se hvordan det påvirker hele organisasjonen over tid, fastholder hun.

HELHETEN VIKTIG. Bedriftens virksomhetsområde har også betydning for hvilket uttrykk man velger, og Alexandra Moore samarbeider ofte tett med reklamebyråer og kommunikasjonsavdelinger for å finne riktig form. Hun sier at det aller viktigste er å skape gode deler som til sammen danner en sterk helhet. Hun fremholder også hvor viktig det er å samarbeide med bedriftsledelsen i den endringsprosessen det er å utvikle nye kontorlokaler. Ledelsen må også vite hva de vil med en ny kontordesign.

– Generelt kan man si at lys, luft, akustikk og fargevalg spiller en sentral rolle. En fargefattig innredning gjør oss likegyldige. Lyse, men varme farger som gult, oransje og rødt gjør at vi føler oss vel og blir kreative. Kalde, mettede farger kan gjøre at vi skjerper oss.

SATS PÅ DAGSLYS! – Trendene på den siste messen viste at det går i retning av mye mer farge og sterkere kulører, og bevisstheten om akustikk ser ut til å øke. Men selv bedrifter som lar seg rive med av trendene, bør være forsiktige med å kaste ut alt gammelt når de innreder på nytt. Ta vare på det som er bra, og bruk det sammen med det nye, sier Alexandra Moore og gir sitt beste råd:

– Sats på maksimalt med dagslys i lokalene, og skap et variert miljø som stimulerer og motiverer til godt arbeid. Mange glasspartier gir visuell oversikt og bedre sosialt klima. Det skaper rom i rommet og gjør det lettere å navigere i kontorlandskapet, sier hun. ■

Gekås i Ullared ønsket et tidløst design, og ble innredet med Moelven Eurowands hvite skillevegger, og grå korridorvegger med mye glass. Dørblader i bjørk myker opp uttrykket.

THE DEVIL IS IN THE DETAILS

Alt trenger ikke være ellevilt, men jammen kan spennende produkt-design gi hele rommet et løft. Godbiter i utvalg her.

LUFTIG LYS

Lampen Aerodrome er inspirert av den aerodynamiske utformingen av turbinmotorer og tradisjonen for moderne skandinaviske design på 60-tallet. Bordlampen krever med sin buede, skulpturelle profil en viss plass i et fritt område. Når lyset er slått på, kaster lampen buede skyg-gelinjer og lys på overflater i rommet. Men også avslått er lampen dekorativ med sin sterke form. Ovenfra minner den om en blomst, alternativt en propell.

► designbelysning.no

ELEGANT LØV

Et vakkert brett i to deler formet som et løv, enkelt og dekorativt til å servere frukt eller brød. Delene holdes sammen av tyngdekraften og kan lett demonteres og lagres flatt. Brettet som er av bambus, er signert Stig Ahlström og er blant vårens nyheter fra Design House Stockholm.

► designhousestockholm.com

MYKE DETALJER

Puffen Sumo fra Normann Copenhagen kommer nå i to nye, klassiske farger, kjølig blå og mørk rød. Puffens enkle uttrykk gjør detaljene desto mer synlige, som i polstring og søm, her er leken bruk av materialer med en kombinasjon av tre, tekstil og knapper. Passer som forlengelse av sofaen, som sittemøbel i soveværelset eller skammel i entreen. Leveres i sju farger.

► normann-copenhagen.com

Våre fleksible veggssystemer er midt i blinken når kontorlokaler skal ha ny utforming

MOELVEN EUROWAND AB, REGIONSSJEF I SØR-SVERIGE, MAGNUS JOHANSSON

TIPS

ENKLE STEG I RETNING AV ET AKTIVITETSSTYRT ARBEIDSMILJØ

En liten oppsummering av prosessen som fører frem mot et aktivitetsstyrt arbeidsmiljø:

- ▶ Kartlegg hvordan kontorer, konferanserom og andre lokaler utnyttes.
- ▶ Finn ut hvor mange ansatte som må ha sin egen arbeidsplass.
- ▶ Hvor mye arbeid skjer per telefon?
- ▶ Hvor mye arbeid krever et stille rom?
- ▶ Hvor mange og hvor store konferanserom er det behov for?
- ▶ Gå gjennom kontoret – sorter, arkiver og kast lapper.
- ▶ Utvikle alle digitale prosesser i det daglige arbeidet.
- ▶ Lag flere tegningsutkast med alle ulike typer rom.
- ▶ Involver alle ansatte i prosjektet, skap en positiv innstilling.

KONTORER PÅ NYE MÅTER

Aktivitetsstyrt arbeidsplass er den nye trenden i utformingen av kontorlokaler. Det betyr effektiv utnyttelse av arealer og tilrettelegging for varierte arbeidsformer. Løsningen kalles A2.

FLEKSIBILITET ER ET NØKKELOD i perioder preget av raske omskiftninger. Det gjelder i høy grad arbeidslivet, både når det gjelder arbeidsoppgaver og utforming av arbeidsplassen. Lenge virket det som endeløse korridorer med små kontorer var enerådende. Så kom det åpne kontorlandskapet, der arbeidsplassene avgrenses med skjermvegger. Men ingen av disse modellene fungerer optimalt i dag.

– Det gir ofte en lite effektiv utnyttelse av lokalene, og det gjør at man sitter på større arealer enn det er behov for, sier Magnus Johansson, Moelven Eurowands regionsjef i Sør-Sverige. Han poengterer at belegget på et kontor i dag ligger på 35 prosent i snitt.

– Mange ansatte er på tjenestereise eller jobber hjemmefra. Med en tradisjonell kontorløsning betyr det at deres arbeidsplass ikke blir utnyttet, fastslår han.

MER BEVEGELSE – NYE BEHOV. Dette er bakgrunnen for A2-prinsippet, som tar utgangspunkt i at vi er lettere å flytte på nå enn vi var før, og vi har mer varierte arbeidsoppgaver. Det betyr vi trenger ulike typer rom eller åpne arealer når vi befinner oss på arbeidsplassen. Filosofien legger til grunn at vi i dag har vel så stort behov for møteplasser som kontorplasser.

– A2 står for aktivitetsstyrt arbeidsplass og kommer fra Nederland, der studier av folks arbeidshverdag viser at det er mulig å effektivisere utnyttelsen av kontorarealene samtidig som det skapes et variert arbeidsmiljø. Du kan bygge

atskilte kontorer, møterom, konferanserom, stille rom og åpne rom, og så bruker arbeidstakeren det rommet som egner seg best, avhengig av hvilke arbeidsoppgaver som skal utføres i løpet av dagen. Vi bygde nylig om våre egne kontorer basert på dette prinsippet, og alle synes det fungerer veldig bra, sier Magnus Johansson.

Alle har sin egen skuffeseksjon på hjul som den ansatte triller med seg til det rommet som skal brukes. Etter arbeidstid parkeres skuffeseksjonene ved en basestasjon, og den enkelte rydder og tømmer pulten etter seg.

REN PULT. – Vi følger prinsippet om «ren pult», og det gir også effektivitet. Ingen legger igjen papirbunker på pulten. Alt skal ned i skuffeseksjonen når arbeidsdagen er over, slik at alle kan starte neste arbeidsdag uten å måtte sortere handlinger fra dagen før, forteller han.

Dette betyr at bedriften trenger mindre lokaler, ofte mye mindre, og det er derfor mulig å bruke mer ressurser på å skape et hyggelig og stimulerende arbeidsmiljø, for eksempel gjennom materialvalg. Det gir mer arbeidsglede, trivsel og effektivitet. Nå oppdager stadig flere fordelene med aktivitetsstyrt utforming av lokalene.

– Det er leietakere og arkitekter som først og fremst driver denne trenden. Våre fleksible veggssystemer er midt i blinken når kontorlokaler skal ha ny utforming. Veggene kan enkelt demonteres og brukes på nytt. Det gir mulighet til å tilpasse kontorlokaler til en svært rimelig penge, sier Magnus Johansson. ■

HVOR VIKTIG ER ARBEIDSPLASSENS FYSISKE UTFORMING FOR DEG?

KRISTIN OFTEDAL VINJE

leder Barnas Turlag, Den norske turistforening, Oslo

– Jeg setter pris på at det er dagslys på kontoret. At jeg ser rett ut i en trist bakgård, betyr mindre. Funksjonalitet er mye viktigere enn design og årgang, men det hadde ikke gjort noe om lokalene var mer moderne og stilige. Viktigste av alt er helt klart et godt arbeidsmiljø med rom for litt tull og tøys.

ERIK GUSTAVSON

tidligere direktør, Munkfors:

– Den er svært viktig. Det skal være hyggelig der, både for den som jobber der, og for å gi besøkende et godt inntrykk. Jeg tror vi generelt presterer bedre når vi har et hyggelig arbeidsmiljø. Men det betyr ikke at jeg ofte bruker tid på ominnredninger.

JAN HULTGREN

videoprodusent, Kil:

– Den er stort sett uvesentlig. Utformingen av arbeidsplassen er ikke så viktig rent estetisk. Derimot må den være funksjonell og tilpasset de arbeidsoppgavene man har. Det jeg kanskje synes er aller viktigst, er at arbeidsplassen har god ventilasjon som gir et godt innemiljø å jobbe i.

WENCHE TRAASDAHL

redaktør Design Interiør, Oslo

– Vi er en liten redaksjon som samarbeider tett, og da synes jeg det fungerer veldig bra å jobbe i åpent kontorlandskap med mulighet for å trekke seg tilbake og ta en telefon, et møte eller jobbe konsentrert når det trengs. Lyse lokaler og store vindusflater som slipper inn naturlig dagslys er en trivselsfaktor. God design og lekkert interiør gjør oss stolte. Jobben blir et sted hvor det er hyggelig å komme til og å ta imot forbindelser og nye medarbeidere.

LEVENDE KNAGGER

Tveit & Tornøe har designet knaggrekken The Dots som er en familie på fem sirkulære knagger i forskjellige størrelser. De dekorative, runde knaggene er skånsomme mot klærne og kan kombineres i mange mønstre og sammensetninger. The Dots leveres i trehvitt, gul, svart, hvit, grønn og lilla.

▶ muuto.com

HJEMME PÅ JOBBEN

Den nye kontorstolen fra HÅG, Sofi, ble nylig tildelt Merket for God design fra Norsk Designråd. Juryen beskriver stolen som en Formel 1-prestasjon innen industridesign, og skryter blant annet av at stolens høye kompleksitet ikke er synlig. Innstillingene er gjemt unna i en elegant og klassisk form. Ergonomien er upåklagelig, og produktet har også høy miljøprofil.

▶ sbseating.com

MAGISK METALL

Gull, kobber og messing har fått sin renessanse og sikrer nå en anelse glamour i interiøret. Vasen Tangle fra Stelton kombinerer glass og kobber på livlig vis, og er dynamisk og spennende i uttrykket fra alle vinkler.

▶ stelton.com

LAGERVARE

Mika Tolvanens oppbevaringskurv er også av gjenvunnet plast fra PET-flasker. Derav navnet Restore. Designeren ønsket å lage en kurv med et hyggelig utseende, uten at den skulle stjele for mye oppmerksomhet. Kommer i fargene grå, blå, grønn, lilla, rød og brun.

▶ muuto.com

KLESHUS

La klærne få eget tak over hodet med Ola Giertz Clothing House. Klærne kan oppleves på en annen måte, og heller enn ren oppbevaring kan stativet bli et element i interiøret. Hjulene gjør kleshuset fleksibelt, også med tanke på det visuelle.

▶ olagiertz.se

Bykjerne-karen

Det er med dårlig arkitektur som med doping, mener arkitekt, forsker og samfunnsdebattant Erling Dokk Holm. Er terskelen for å velge billige løsninger lav, vil noen gjøre gale valg.

TEKST SISSEL FORNES FOTO JAN LILLEHAMRE

01 Hva er god arkitektur - og hvor mye handler det om smak?

- God arkitektur handler ikke om smak i det hele tatt, men om proporsjoner, detaljering og estetikk. Det har vært gode formgivere i alle stilsjangre gjennom alle perioder i historien. Når det gjelder arkitektonisk kvalitet, er det forstemmende at mye av det stygge vi oppfører i dag skal bli stående i 100 eller 200 år. Særlig innen boliger og kontorbygg er det mye middelmådig. Men vi har fått mange fine nye kulturbygg de siste årene.

02 Enkelte hevder at mange arkitekter er for opptatte av å etterlate seg et signalbygg. Enig?

- Jeg synes ikke det stemmer. Jeg har jobbet på Arkitekthøyskolen i Oslo i mange år og opplever at studentene er mest opptatt av å lage bra arkitektur. Når de kommer ut, møter de imidlertid en masse forskjellige byggherrer, fra de som krever visse estetiske trekk til de som vil ha de billigste, kjøpepeste løsninger som finnes. Det er en stor misforståelse at arkitektene bestemmer så mye. Det er entreprenørene og utbyggerne som sitter med makten. Er bestilleren eller utbyggeren en som setter krav til god kvalitet, så blir det gode bygg. Hvis bestilleren tillater hva som helst av dårlige løsninger, blir resultatet deretter. Dette er som doping. Er idrettslederen lite opptatt av problemstillingen, blir terskelen for å stå i mot også lavere.

03 Hva preger måten vi lever og bor på i Skandinavia anno 2013?

- Det tydeligste utviklingstrekket er sterk sentralisering og urbanisering, og det har pågått i 100 år. Men presset øker ikke bare i byene, for det er ikke bykjernene som vokser, det er kommunene. Vi bygger ikke lenger byer, men nye forsteder. Det innebærer at det blir enormt mye transport av folk som skal på jobb eller til andre aktiviteter. Konsekvensen er at det oppstår køer og en form for kaos.

04 Hva er den største trusselen for god byutvikling?

- Det er at vi tillater at arealer i byenes randsoner bygges ut til handelssteder og boligområder. Det bidrar til spredning i stedet for konsentrasjon, hvilket er utrolig dumt. Det er helt unødvendig å bygge ut et rekkehusfelt på et dyrket jorde utenfor en by, for det er mer enn nok av arealer å ta i bruk. Jeg er overbevist om at mange funksjoner må samles hvis vi skal sikre bærekraftig byutvikling.

05 Hva er trenden innen boligutvikling?

- Selv om Norge er et eneboligland, bygges det nå langt flere leiligheter enn tidligere. I dag er det dobbelt så mange blokker under oppføring som for ti år siden. Dette skyldes at boligkjøpernes preferanser har endret seg. En gruppe er de eldre, som vil bo i leilighet fordi de ønsker et enklere liv. Samtidig er det en mye større andel som ønsker å bo i nærheten av et kollektivknutepunkt - særlig skinnegående transport.

06 Har vårt forhold til hjemmene våre forandret seg?

- I en lang periode ble hjemmene større og større, og den utviklingen har snudd. Ser vi på nyproduksjonen, blir de mindre og mindre. Ellers har hjemmet alltid vært en prestasjonsarena. Alle som har vært over et eksistensminimum har forsøkt å presentere hjemmet sitt - og da særlig stua - som finest mulig. Det nye nå er at også badet og kjøkkenet også skal være mest mulig presentabelt. Når det kommer til smak og rådende interiørtrender, så er det jo ikke lenger noen som samler på eksempelvis gustavianske møbler. Nå har arkitektenes smak blitt folkets smak.

07 Hva er din prognose for industriell bygging?

- Jeg har stor tro på industriell bygging - det er enormt mye å hente der. Produktiviteten i bygge-

sektoren har gått ned. Det må jo bety at den industrielle byggingen må være riktig. Det eneste jeg er forbløffet over, er at den industrielle byggingen ikke har endret seg mer. Jeg hadde forventet mer fremskritt siden de første ferdighusene ble levert på 60-tallet. En annen ting er at mange er stygge som juling. Det er ingen grunn til at modulbygde hus ikke skal ha god arkitektur.

08 Har det kanskje lav status å tegne hus for modulbygging?

- Ikke i det hele tatt! Jeg tror mange arkitekter ønsker å tegne for masseproduksjon, men det har vært vanskelig fordi ferdighusindustrien har vært så lukket. Jeg ser det lages mange fine arkitekt-tegnede modulbaserte hus i Sverige nå. I Norge har nok arkitektene blitt holdt utenfor. Arkitekter er blitt sett på som en vanskelig arbeidsgruppe, og det har vært konfliktfylte forhold mellom entreprenører, arkitekter og ferdighusprodusenter. Arkitektene har hatt ord på seg for å komme med løsninger som er dyre og dårlige, vanskelige løsninger. Det er ingen sannhet i det. Arkitekter er en stor og mangfoldig yrkesgruppe.

09 Du er en forsvarer av betong? Hvorfor?

- Det er et utrolig bra materiale, og jeg synes mye av arkitekturen i betong får ufortjent mye kritikk. Kanskje er den mindre åpenbart vakker. Men at formspråket er krevende, betyr ikke at det er dårlig. Uten bruk av betong ville vi vært et u-land. Å være negativ ut fra et estetisk ståsted, er imbesilt.

10 Ser du noen tydelige materialtrender?

- Massivtre er klart et interessant materiale. Det kommer sterkt fordi det har så godt Co2-regnskap og fordi det får frem så mye nytt på formgiversiden. Produsentene vil imidlertid måtte argumentere for hvorfor det skal brukes lim i stedet for plugger, men det finnes kanskje gode argumenter for det? ■

FAKTA

ERLING DOKK HOLM

Erling Dokk Holm er 1. amanuensis og dekan ved Markedshøyskolen. Han er aktiv i samfunnsdebatten, både gjennom sin spalte i Dagbladet Magasinet, og som kommentator på byutvikling og arkitektur i Dagens Næringsliv. Holm har arbeidet akademisk med byutvikling, design, arkitektur og moderne forbruksmønstre. Han har tidligere vært ansatt i Norsk Form og ved Arkitekthøyskolen i Oslo ved Institutt for urbanisme og landskap, der han også skrev sin doktograd. Erling Dokk Holm har skrevet bøkene Fra Gud til Gucci (2004) og Varene tar makten (2001).

VELLAGRET DESIGN

Når byggherren heter Bestseller, blir selv et varelager en estetisk nytelse. Og det mest iøynefallende elementet ved den prisvinnende arkitekturen er fasaden med 223 km furuplanker.

TEKST BERIT ANDERSEN FOTO ADAM MØRK

Vi gjør oss alltid flid.
Og varelageret kan ikke være noe unntak.

**PROSJEKTLEDER FOR BYGGINGEN,
SØREN JAKOB SØRENSEN**

Det er sagt om logistikkenteret at det har «et menneskelig ansikt».

SELV PÅ LANG AVSTAND ser du Bestsellers nye, gigantiske varelager i horisonten, der det hever seg 27 meter over bakken langs E45 nord for Haderslev i Sønderjylland. Når du kommer nærmere, materialiserer det seg en bygning som slett ikke minner om et varelager, og som da også har vunnet flere gjeve priser for sin vakre utforming. Og hvis bilistene som suser forbi på motorveien, hadde senket farten litt, ville de gjennom de enorme, transparente gavlene fått et innblikk i hva som skjer innenfor dørene. Dessuten ville de sett hvordan millioner av kvister i de langstrakte furufasadene danner et nydelig mønster og gjør at bygningen minner om en kjempestor skulptur. I virkeligheten er det imidlertid snakk om klesbedriften Bestsellers logistikkenter, som ble tatt i bruk i april i fjor, og som leverer varer til de mange tusen butikkene konsernet har over hele Europa.

STILSIKKERT. Selv uten dominerende reklameskilt – eller kanskje nettopp derfor – vil nok mange gjette på at det er Bestseller som står bak det vakre bygget langs motorveien. For det er de færreste bedrifter som følger prinsippet om estetisk funksjonelle industribygg og bærekraftig arkitektur av høyeste kvalitet. En av dem som gjør det, er det danske kleskonsernet, som takket være grunnleggerens personlige interesse for arkitektur alltid har bygd med stil.

– Vi gjør oss alltid flid. Og varelageret kan ikke være noe unntak, som prosjektleder for byggingen, Søren Jakob Sørensen, uttrykker det.

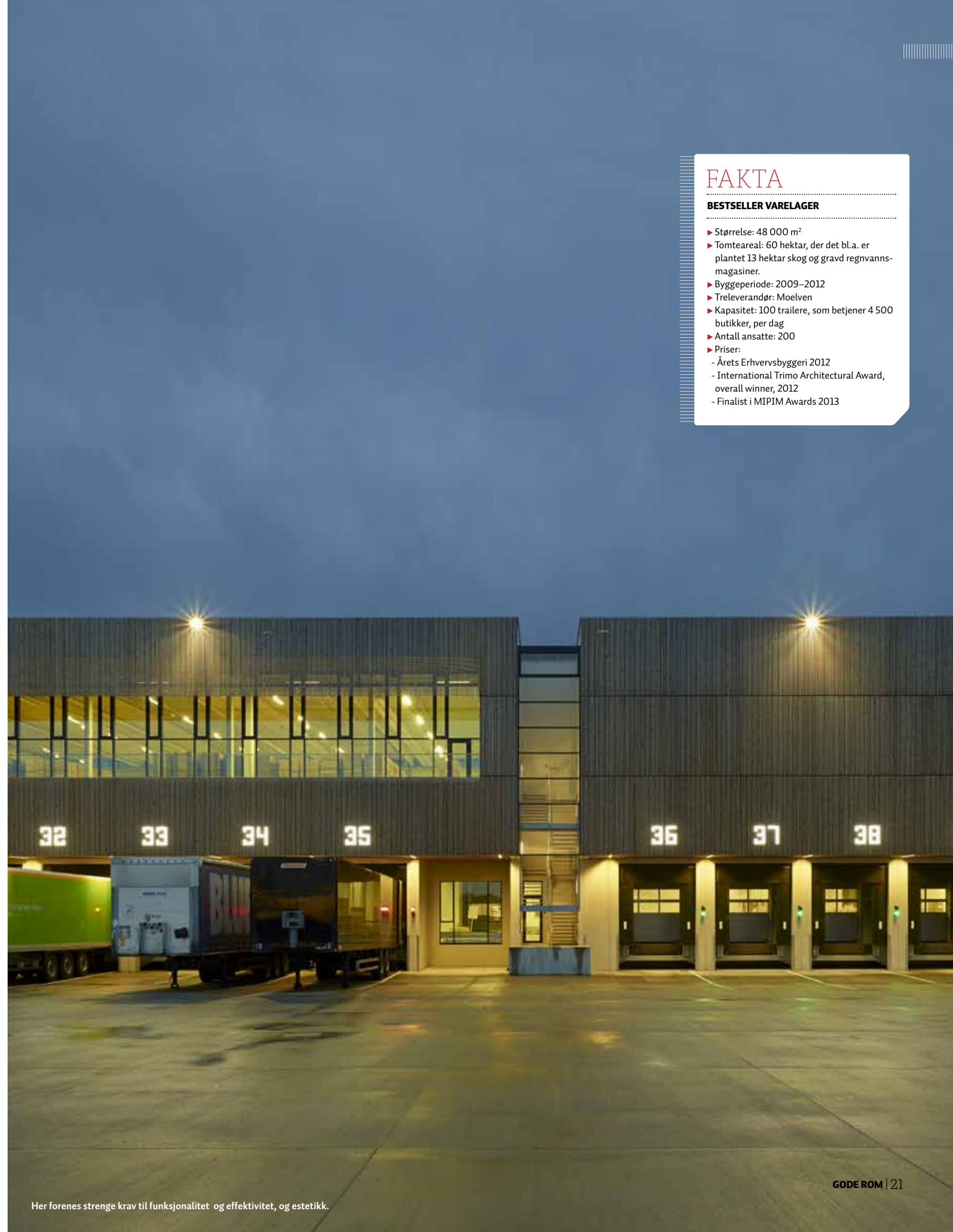
Og med logistikkenteret har de altså lyktes så godt at de har vunnet en rekke priser. Bygget er blant annet kåret til årets næringsbygg i Danmark i 2012, og i år er det finalist i den internasjonale MIPIM Awards.

OPP I EN HØYERE ENHET. Stoltheten over det ferdige resultatet er da heller ikke til å ta feil av hos arkitektene bak bygget.

– Vi er utrolig fornøyde med resultatet. Vi lyktes med å få store ambisjoner til å gå opp i en høyere enhet med banebrytende nytenkning når det gjelder industribygg. Og vi er mest stolte av at det for de ansatte er blitt et veldig hyggelig sted å jobbe, sier Julian Weyer, arkitekt og partner i arkitektfirmaet C.F. Møller i Århus. ▶

Logistikkenteret er blitt en flott arbeidsplass.

FAKTA

BESTSELLER VARELAGER

- ▶ Størrelse: 48 000 m²
- ▶ Tomteareal: 60 hektar, der det bl.a. er plantet 13 hektar skog og gravd regnvannsmagasiner.
- ▶ Byggeperiode: 2009–2012
- ▶ Treleverandør: Møelven
- ▶ Kapasitet: 100 trailere, som betjener 4 500 butikker, per dag
- ▶ Antall ansatte: 200
- ▶ Priser:
 - Årets Erhvervsbygging 2012
 - International Trimo Architectural Award, overall winner, 2012
 - Finalist i MIPIM Awards 2013

Rikelig med dagslys, slik at de ansatte kan følge naturens rytme.

Byggherren bestilte mye lys og et uttrykk som signaliserte bærekraft.

– Så mye tre har vi aldri før brukt i et bygg av denne typen og størrelsen. Det krevde nøyaktighet å få det til å fungere i så stor skala

ARKITEKT HOS C.F. MØLLER, JULIAN WEYER

Nytenkningen består bl.a. i at logistikkcenterets utforming slett ikke minner om de store betongklossene varelagre vanligvis befinner seg i. Som det ble sagt i forbindelse med en av prisutdelingene i fjor: «Det finnes mange logistikkentre i verden, og de fleste er stygge. Men her har vi altså et bygg som er like stort som og fungerer like rasjonelt som en flyplass, men som har et menneskelig ansikt.»

Dette «ansiktet» skyldes ikke minst den lysebrune fasaden bestående av 223 kilometer furuplanker med store glasspartier innimellom. Ideen om denne uvanlige kledningen oppstod da arkitektene forsøkte å oppfylle byggherrens ønske om å få mye dagslys inn i bygningen og gi den et tydelig bærekraftig preg.

– Så mye tre har vi aldri før brukt i et bygg av denne typen og størrelsen, sier arkitekten, og han legger ikke skjul på at prosjektet bød på mange utfordringer. Eksempler på utfordringer var valg av treslag, brannsikring og det faktum at store deler av bygningen skulle prefabriseres.

– Det krevde nøyaktighet å få det til å fungere i så stor skala. Og når vi valgte furu, var det på grunn av treetts evne til å kunne brannsikres. At de mange synlige kvistene i furu av denne størrelsen dannet et markant og svært vakkert mønster, var bare en ekstra bonus, sier Julian Weyer.

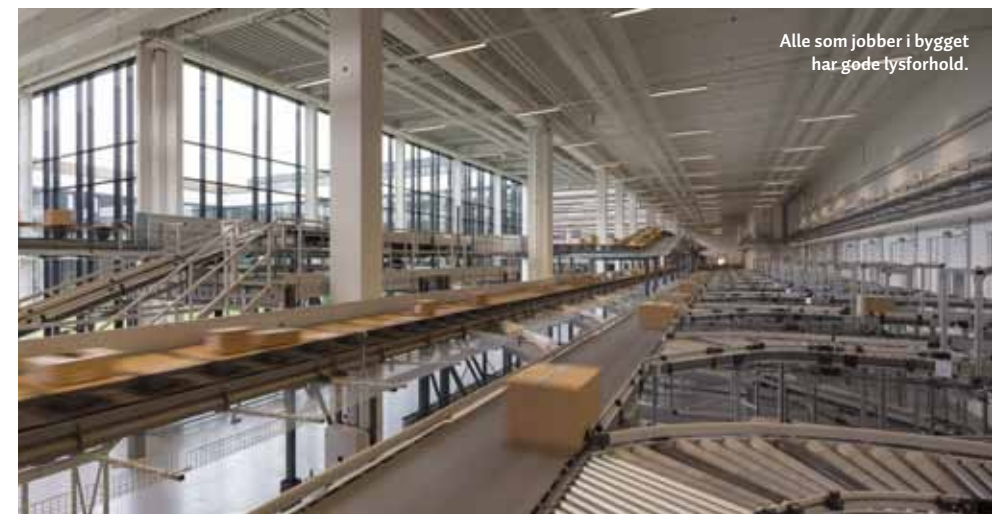
ET IMPONERENDE BYGGVERK. Hos Bestseller er de ikke mindre stolte over det ferdige bygget.

– Det har vært fantastisk å oppleve at noe som ser bra ut på papiret, også kan bli fint i 3D. Og så er det utrolig imponerende hva håndverkerne har rukket på kort tid. Vi har regnet ut at de i byggeperioden har ferdigstilt tre kvadratmeter i timen døgnet rundt hele året. Og det trass i at vi har hatt to strenge vintre og den dårligste sommeren i manns minne, forteller Søren Sørensen.

At bedriften ønsket å få dagslyset inn i bygningen, var blant annet av hensyn til de ansatte, som på den måten kan følge naturens rytme, selv om de befinner seg midt i den enorme lagerhallen. For med store glasspartier, overlys og grønne arealer er det fritt utsyn nesten overalt. Og på den måten er bygningen ikke bare blitt pen å se på – den er også blitt en fremtidsrettet arbeidsplass til glede for medarbeiderne. ■

Furu ble blant annet valgt fordi dette treverket kan brannsikres. Samtidig danner de mange kvistene i treverket et vakkert mønster.

Alle som jobber i bygget har gode lysforhold.

Tregiljotinen

Den populære vedkløyver'n fra Moelven hadde en trang fødsel, forteller **Olav Østby-Deglum**, tidligere produksjef og en av hjernene bak oppfinnelsen.

TEKST CHRISTIN ENGELSTAD FOTO JENS HAUGEN

ETTER EN EVENTYRLIG SUKSESS med produksjon av traktortilhengere siden 50-tallet, satset Moelven på produksjon av vedmaskiner på slutten av 70-tallet. Den første prototypen var en fiasko. Administrerende direktør og det moderne Moelvens far, Johs Mageli, ble rasende og skrinla alle produksjonsplaner.

På tross av at det første forsøket på å lage en effektiv vedmaskin var mislykket, fortsatte diskusjonen om hvordan man kunne lykkes rundt lunsjbordet ved Moelven mekaniske verksted. Daværende produksjef Olav Østby-Deglum og konstruktør i landbruksgruppa Knut Sagstuen, stakk hodene sammen og kom på en «Petter Smart»-idé. De ville kløyve ved med kniv, ikke sag.

– Vi var overbevist om at vi kunne lage en enkel og effektiv vedkløyver, om vi bare fikk Mageli på glid.

Østby-Deglum påtok seg ansvaret for å få ressurser til å lage en ny prototype.

– Jeg reiste hjem til verkstedsdirektøren, og etter at vi hadde tatt et par øl ved kjøkkenbordet hans fikk jeg pengene vi trengte; 1 500 kroner!

Parhestene Østby og Sagstuen gikk rett i verkstedet, fant noen stålbiter de sveiset sammen, og snekret en prototype inspirert av en giljotin. Dette var ikke en forbedring av tidligere maskiner og modeller, det var en helt ny oppfinnelse!

– I tillegg til de 1 500 kronene vi fikk, brukte vi vel noen timer på dette også, ler Østby.

Direktør Mageli ble omvendt og begeistret. Forventningene til innovasjonen gikk til himmels.

– Vi reiste på landbruksutstilling i Oslo der vedkløyveren med kniv vakte stor oppsikt. Vi hadde med egen fersk bjerkeved fra Moelven, og demonstrerte vedkløyverens voldsomme kapasitet foran noen skeptiske, men flest imponerte skogeiere på messen, sier Østby.

Moelvens kappekløyver fikk utmerkelsen «Award of merit» på en landbruksutstilling i England, og Mageli trodde Moelven mekaniske verksted ville produsere og selge vedkløyvere i tusentall. Slik gikk det ikke. Det som skjedde var at Moelvens mekaniske verksted ble solgt. ■

FABRIKKMALT VS. UBEHANDLET KLEDNING

En nymalt og velholdt sveitservilla fra 1920-tallet?
Langt i fra. Dette er et nytt ferdighus, levert med
kledning som er både grunnet og malt i
fabrikk. Trenden er voksende.

TEKST SISSEL FORNES FOTO JAN LILLEHAMRE

FAKTA

OVERFLATEBEHANDLET KLEDNING

- ▶ Behandlet under optimale forhold i fabrikk.
- ▶ Kan monteres uavhengig av vær og vind.
- ▶ Er beskyttet og kan stå montert en periode før ytterligere behandling.
- ▶ Alle Moelvens kledninger kan leveres enten grunnet, beiset eller malt.
- ▶ Maling gir en dekkende overflate, mens beis gir en transparent overflate med synlig trestruktur.
- ▶ Nye Heftig kledning fra Moelven Wood har forbedrede egenskaper, i form av mer homogen overflate, mindre fiberreising, bedre vedheft og lettere å påføre toppstrøket.
- ▶ Moelvens overflatebehandlede kledninger leveres med Jotuns forbedrede Visir grunning, som er tilført mer pigment for bedre beskyttelse mot UV-stråling. Mellomstrøket er med Jotuns Drygolin Ultimat eller Trebitt beis.
- ▶ Mer info: moelven.com/no

Overflatebehandlingen er utført under optimale forhold i fabrikk, og treverket er dermed ikke lyspåvirket eller skadet

KATEGORISJEF I JOTUN, PÅL REINERT BREDVEI

TRENDEN GÅR MOT stadig høyere foredlingsgrad av produktene i byggevarehandelen. Også når det gjelder overflatebehandlet kledning. Ferdig grunnet kledning er etter hvert blitt et etablert produkt, og salget har vært jevnt stigende de siste årene. Nå stiger også salget av kledning som i tillegg er fabrikkmalt med et eller flere strøk.

- Vi selger mer og mer behandlet kledning, som minimum er grunnet på fabrikk. Folk vil ha det enklest mulig, og nå er det ikke lenger stort å tjene på å male selv, sier Roar Jansen, prosjektansvarlig hos byggevareforhandleren Bygger'n i Aurskog.

At overflatebehandlede produkter har slått så godt an i markedet, skyldes flere årsaker. Det er en stor fordel at kledningen kan monteres akkurat når det måtte passe, uavhengig av vær og vind. Og ikke minst at utbyggeren slipper å stresse med å få lagt på grunning og maling.

- Ubehandlet kledning skal helst grunnes og males i løpet av 14 dager for å hindre at UV-strålingen starter nedbrytning av treverket. Vår erfaring er at det sjelden skjer, sier Jansen som påpeker at ferdig malt kledning også gjør at såkalte krympestriper ikke er et problem.

Han forteller at tendensen med overflatebehandlet kledning nå er så tydelig at de vurderer å endre lagerbeholdningen til fordel for mer foredlede produkter.

- Det er uansett snakk om en blanding av fabrikkmalt og arbeid gjort på byggeplass. Det må legges et toppstrøk etter montering, men det er ikke kritisk om det drøyer litt.

MANGE GEVINSTER. I tillegg til at fabrikkbehandlet kledning både er tids- og kostnadseffektivt for sluttkunden og kan monteres uavhengig av vær, så har også selve kledningen flere fortrinn.

- Overflatebehandlingen er utført under optimale forhold i fabrikk, og treverket er dermed ikke lyspåvirket eller skadet, sier kategorisjef Pål Reinert Bredvei i Jotun. Han mener fabrikkbehandling av kledningen gir det beste underlaget for videre behandling.

- Da har kledningen fått det beste utgangspunktet for lang levetid og videre vedlikehold, sier Bredvei som minner om at huset er en av de aller største investeringene vi gjør.

- Med tanke på hvor mye vi faktisk investerer i bolig, blir det viktig å beskytte kledningen. Det ▶

Overflatebehandlet kledning kan monteres uavhengig av været. Ettersom treverket allerede er beskyttet for videre nedbrytning er det ingen hast med å legge toppstrøket.

FOTO: JOTUN

skaper trygghet at kledningen er overflatebehandlet i fabrikk, konstaterer han.

Jotun har i mange år samarbeidet med Moelven om behandlet kledning, altså kledning fra Moelven fabrikk malt med Jotuns produkter.

– Det at to store aktører med samme interesse for beskyttelse har gått sammen har gjort at vi sammen har klart å komme et godt stykke på vei med denne type produkter, sier Bredvei. Vårens nyhet består av det beste fra to aktører; treverk som er spesialbehandlet for at grunning og maling skal feste spesielt godt, og en helt ny maling.

BEDRE PRODUKTEGENSKAPER. Malingsprodusenten lanserer nå sin beste maling noen sinne, Jotun Drygolin Ultimat.

– For oss i Jotun handler det hele tiden om å investere i nye innovasjoner og kontinuerlig forbedre våre produkter. Lanseringen av Drygolin Ultimat er vår største satsning på eksteriør noensinne, og produktet lanseres også for det industrielle markedet. Vår nye maling sammen med Moelvns innovasjon, den nye kledningen Heftig, tilbyr det beste fra to verdener, sier Pål Reinert Bredvei.

Helge Hollerud, leder for innovasjon og teknikk i Moelven Wood, bekrefter at deres nye produkt er en innovasjon. Ny teknologi gir nemlig betydelig bedre produkttegenskaper:

– Forsiden har en mer homogen overflate tilpasset industriell overflatebehandling, med mindre fiberreinsning og bedre vedheft, forklarer han.

Hollerud mener den viktigste gevinsten er bedre heft, at først grunning og deretter maling vil sitte bedre.

– Det skal mer til før malingen vil flasse. Dessuten er påføring nå vesentlig lettere, påpeker Hollerud. Han forteller at Moelven legger vekt på at kvaliteten på råstoffet skal være høy og at det er god produksjonskontroll, blant annet med tanke på tørking. Det er kundenes behov som legges til grunn i utviklingsarbeidet, og på den nye kledningsforsiden er derfor all kvist også rubbet.

FOTO: JOTUN

Egghvit er den desidert mest solgte fargen, fulgt av andre hvitfarger.

Alle Moelvns fasadeprofiler kan leveres med en hvilken som helst av Jotuns farger.

Malingen sitter mye bedre på fersk virke enn den gjør på kledning der treverket har begynt nedbrytningsfasen

LEDER FOR INNOVASJON OG TEKNIKK I MOELVEN WOOD, HELGE HOLLERUD

– Før var den glatt, og det var dermed krevende å få maling eller beis til å sitte på. Nå er det god vedheft, opplyser han.

Helge Hollerud understreker at en vesentlig fordel med fabrikk malt kledning er at malingen sitter bedre fordi treverket er ferskt.

– Malingen sitter mye bedre på fersk virke enn den gjør på kledning der treverket har begynt nedbrytningsfasen. Hvis kledningen bare er grunnet, bør første mellomstrøk påføres i løpet av 6-8 uker. Våre undersøkelser viser at folk lar kledningene stå umålt lenger enn det, og da blir også levetiden kortere, sier han.

TYDELIG TREND. Den nye Heftig-kledningen er så ny at ingen har hatt den på veggene mer enn et halvt år. Men tilbakemeldingene så langt er veldig gode.

– Både utseende og påføringsegenskapene har fått en god mottakelse blant malermestere og byggmestere, sier Hollerud som mener byggevarereutvalgene bør vurdere å gå over til grunnet kledning som standardvare.

– Det er den veien utviklingen går. Neste skritt er mellomstrøk som standardvare, det vil nok ta litt lenger tid. Men om 5 år tipper jeg 50 – 60 prosent av all kledning vil selges med mellomstrøk, konkluderer han.

Pål Reinert Bredvei i Jotun er enig.

– Jeg tror det er snakk om kort tid før ubehandlet kledning ikke lenger er en naturlig del av basissortimentet i byggevarerhandelen. Grunnet kledning med mellomstrøk er fremtiden. Det er jo bare å ta et Jotun fargekart og velge fritt. Moelven fikser dette, sier Bredvei.

Roar Jansen hos Bygger'n samstemmer. Byggevarerhandelen i Aurskog ble med sine 25 solgte systemhus i fjor kåret til Årets HIBA-hus-forhandler.

– Alle husene ble solgt med behandlet kledning. Samtlige hadde var minimum

behandlet med grunning på fabrikk, fastslår han.

HVITT I VINDEN. Kunden kan velge blant alle Moelvns fasadeprofiler, med alle Jotuns farger tilgjengelig. Både Jotun og Byggern kan imidlertid bekrefte at det går mest i hvite fargevarianter.

– Egghvit er den desidert mest solgte fargen. Deretter følger en del gråaktige farger; perlegrå, frostrøyk og varmgrå. Noen ønsker også mørkere hus, særlig nye, moderne boliger, og da er mørk grå populært. Dette velges særlig i kombinasjon med betong og naturmaterialer, forteller Bredvei, som opplyser at de varme gråtonene er litt mer populære enn de kjølige. Han påpeker for øvrig at mannen i huset ikke lenger er alene om å ta ansvaret for å male.

– Kvinnene involverer seg mer i det estetiske når det gjelder det utvendige også, samtidig som flere og flere kvinner har ansvaret for bolig. Utseende blir mer og mer viktig, og elementene og driverne fra interiør kommer gradvis også for eksteriør, forklarer han.

Men om det visuelle vies mer oppmerksomhet, er det stadig beskyttelse som er grunningen og malingens viktigste oppgave. Maling gir en dekkende overflate, mens beis gir en transparent overflate og en synlig trestruktur.

– Vi vet at værforholdene blir tøffere og tøffere, med et stadig fuktigere klima må alle bygningskonstruksjoner tåle større påkjenninger. Det gjør at kravene til produktutvikling og bedre beskyttelse bare øker. Derfor er det så viktig at kledning er grunnet og riktig behandlet fra starten. Jeg våger påstå at når Moelvns høykvalitets kledning blir fabrikkbehandlet med våre beste produkter, så blir resultatet optimalt, fastslår Pål Reinert Bredvei. ■

FRIVILLIG KONTROLLORGAN PÅ TRAPPENE

Norsk Treteknisk institutt arbeider nå med industrien for å etablere en frivillig kontrollordning for å sikre kvaliteten på industrielt overflatebehandlet kledning.

TEKST SISSEL FORNES

INSTITUTTET HAR FÅTT med seg de viktigste leverandørene av kledning og maling i arbeidet med å kartlegge grenseverdier og definere produktkvalitet.

– Det finnes i dag en teknisk spesifikasjon som definerer produktkrav til råstoffkvalitet, men den sier nesten ingen ting om overflatebehandling. Ettersom mer og mer av dette skjer industrielt, trenger vi et kvalitetssystem, sier forsker og hovedansvarlig for overflatebehandling ved Norsk Treteknisk Institutt, Ulrich Hundhausen.

Han påpeker at produksjonen av overflatebehandlet kledning har økt kraftig de siste årene.

– Deltakerne i prosjektet må bli enige om hvilke parametere som er viktige for å oppnå det beste resultatet. Hvor høy kan graden av fuktighet i virket være, og hvilken nedre grense kan vi akseptere for temperatur for å oppnå optimal kvalitet på overflatebehandling, forklarer Hundhausen.

Ulrich Hundhausen tror ikke mange vil argumentere for ubehandlet kledning fremfor fabrikkbehandlet kledning i dag. Treteknisk har imidlertid fått noen få klager om mørke striper under galvaniserte spriker på hvitmalt fasader.

– Det er ikke verre enn å beskytte spikrene ved å legge på et toppstrøk ganske raskt, eller å velge syrefaste spiker i stedet. ■

Ulrich Hundhausen, forsker og hovedansvarlig for overflatebehandling ved Norsk Teknisk Institutt

EN PUST I BAKKEN

Som en stolt snøfonn kneiser Restaurant Skavlen ved gondolens endepunkt på Mosetertoppen i Hafjell. Her er naturen nær både inne og ute.

TEKST SISSEL FORNES FOTO JAN LILLEHAMRE/ESBEN HAAKENSTAD

FAKTA

RESTAURANT SKAVLEN

- Alpin restaurant i Hafjell. Åpnet 8. desember 2012.
- Tegnet av Arkitektkontoret Streken. Oppført av Øyer-firmaet Passbygg as
- Formet som en snøskavl, med limtrebjelker fra Moelven Limtre som bærekonstruksjon. Moelven har også levert massivtre til taket, og til dekket i mesaninen.
- Restauranten drives av Roy Håkon Eggesvik og Merethe Helgesen. Lik Skavlen på Facebook!
- Les mer: www.arkitektstreken.no

Arkitekturen bryter med den tradisjonelle, nasjonalromantiske byggeskikken i dalen, men er inspirert av naturen og omhyggelig tilpasset landskapet.

Vi ville skape et moderne, men lite komplisert bygg, som gjenspeiler det som er spesielt i landskapet. Her er mange steder å hente inspirasjon

ARKITEKT HOS ARKITEKTKONTORET STREKEN, JENNY TURESSON SVENDSEN

Jenny Turesson Svendsen og Torunn Dahlum ved Arkitektkontoret Streken i Lillehammer, har stått for utforming og materialvalg.

I DET VAKRESTE winter wonderland i Gudbrandsdalen ligger Hafjell. Hit kommer alpinister fra fern og nær, så vel som ivrige langrennsløpere. Og her, i alpinanleggets randsone, ligger Skavlen-skientusiastenes nye spisested og samlingspunkt.

Nesten ikke synlig ovenfra, og med panoramavinduer som speiler dalen nedenfra, glir restauranten pent inn i omgivelsene. Ikke minst med form som en majestetisk snøskavl.

- Vi ville skape et moderne, men lite komplisert bygg, som gjenspeiler det som er spesielt i landskapet. Her er mange steder å hente inspirasjon, forteller Jenny Turesson Svendsen ved Arkitektkontoret Streken i Lillehammer. Sammen med kollega Torunn Dahlum har hun stått for utforming og materialvalg.

- Vi ønsket å få til et stort lokale med utsikt mot de fantastiske fjellene i vest, og syntes form som en skavl var fint med tanke på landskapstilpasning. Så foreslo vi en mesanin, som gir mange plasser. Ikke minst var vi opptatt av at stedet skulle få folk til å føle seg velkommen, sier Turesson Svendsen.

LUNT MED LIMTRE. Arkitekten forteller det var viktig å bruke leverandører og materialer med forankring i området, og takkonstruksjonen - byggets bærekonstruksjon - er laget i limtre og massivtre fra Moelven.

- Det gjorde det mulig med den buede utformingen. Samtidig har limtrebuene bidratt til å gjøre interiøret lunt, sier Jenny Turesson Svendsen.

Gulvet er av massivtre, mens det er brukt OSB-plater på veggene.

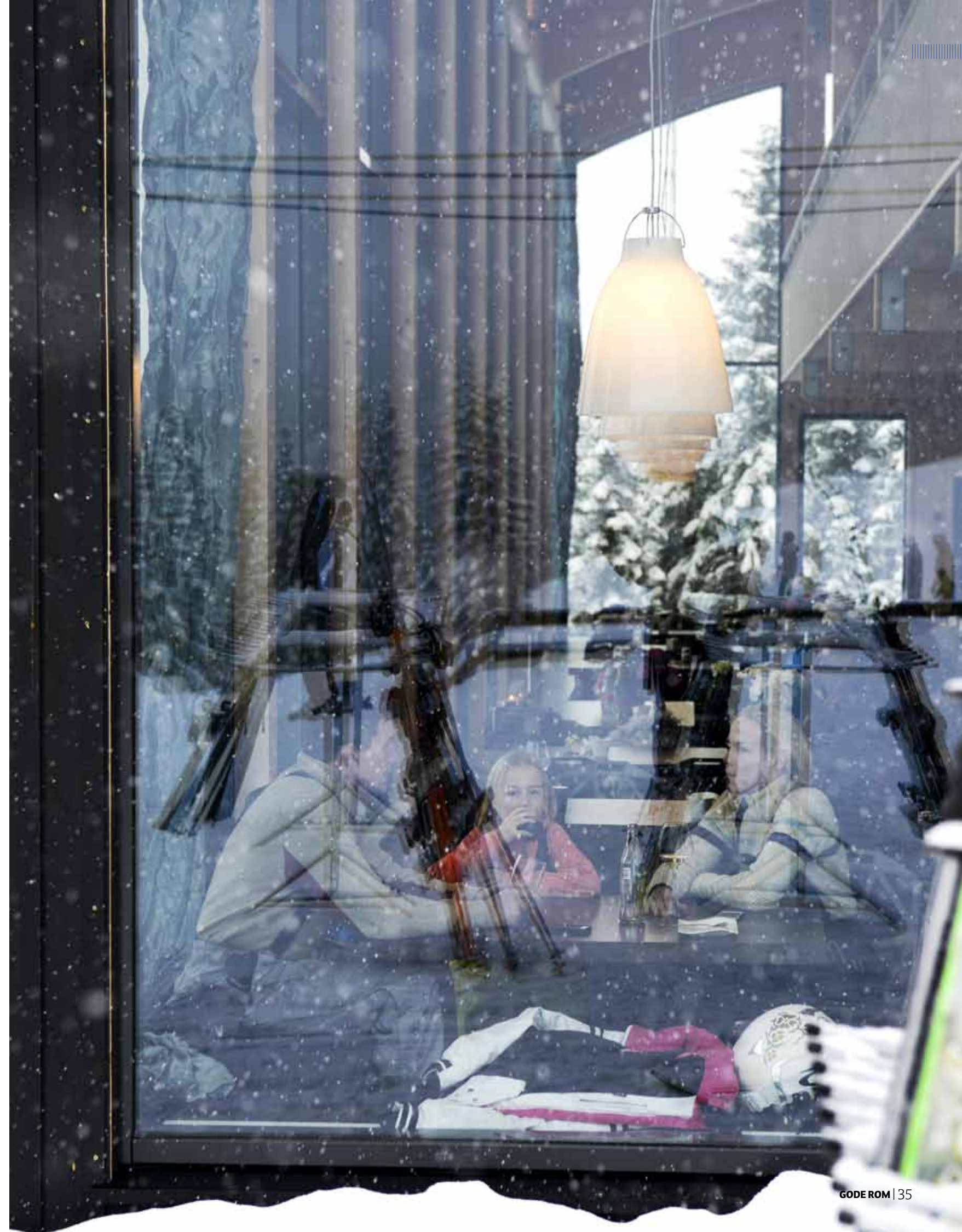
- Dette gir et moderne interiør med et litt røft uttrykk, sier arkitekten som forteller at de valgte få materialer som de kunne bruke overalt. Hun tilføyer at det også var et budsjett å forholde seg til.

- Skavlen har vært både rasjonell og økonomisk gunstig å prosjektere, også med tanke på en stram framdriftsplan, sier Svendsen.

GODT SAMARBEID. Som arkitekt er Jenny Turesson Svendsen opptatt av å velge bærekraftige

Med mesaninen blir det mange sitteplasser, og over alt i restauranten er det utsikt til dalen og masse dagslys.

Skavlen er en restaurant uten frityrkoker. Målet vårt er å servere den beste matopplevelsen i de nordiske fjell

VERTSKAP PÅ SKAVLEN, ROY HÅKON EGGESVIK OG MERETHE HELGESEN.

materialer. Hun har brukt produkter fra Moelven i flere sammenhenger, særlig hus og bygninger i den tradisjonelle stilen som er så utbredt i Gudbrandsdalen. Å jobbe med limtre ga mersmak.

– Det er veldig spennende å jobbe med denne type produkter, og noen aktører er lettere å velge enn andre. Det er interessant å følge med på Moelven, som hele tiden utvikler nye produkter, sier hun. – Og prosjekteringssamarbeidet med konstruktør Jacek Siedlikowski og prosjektsjef Kato Sveen i Moelven Limtre var veldig bra.

Hun er godt tilfreds med det endelige resultatet.

– Jeg er 98 prosent fornøyd, for helt tilfreds blir jeg jo aldri, ned til siste beslag, sier arkitekten som utelukkende har fått gode tilbakemeldinger på Skavlen.

– Det er mange som har lagt merke til bygget, og det er positivt. Jeg håper det er blitt et sted der folk vil trives, sier Jenny Turesson Svendsen.

HØYE AMBISJONER Restaurantens vertskap bekrefter at Skavlen allerede er blitt et populært samlingssted for tørste, sultne, slitne eller feststemte alpinister.

– Vi har fått en god mottakelse, forteller Roy Håkon Eggesvik og Merethe Helgesen.

Oppdraget var å tilby et alternativ til de øvrige spisestedene i anlegget. Restauranten har derfor en internasjonal meny, med innslag av lokale råvarer, samt egne kaker og bakervarer.

– Skavlen er en restaurant uten frityrkoker.

Målet vårt er å servere den beste matopplevelsen i de nordiske fjell, sier Eggesvik.

Så langt har ambisjonen avstedkommet hyggelige tilbakemeldinger fra gjestene og terningkast 5 i VG.

– Det er et godt resultat etter bare to måneders drift i et helt nytt bygg, sier Eggesvik som forteller at selve bygget også kommenteres flittig. Mens enkelte er sjokkerte over at restauranten ikke er et laftet hus, slik den tradisjonelle byggeskikken i dalen tilsier, er begeistring desto større hos andre.

– Dette er et bygg for fremtiden. Et signalbygg, fastslår han. ■

Lyst og moderne, men likevel lunt med limtrebuer og mye treverk.

Et moderne aldershjem med nærhet til naturen og fokus på livsstil.

BAK FASADEN

Det er ingenting ved aldershjemmet Attendo Fortuna-Onnela i Uppsala som avslører at hele huset er bygd på fabrikk.

TEKST SISSEL FORNES FOTO JAN LILLEHAMRE

ALDERSHJEMMET HAR 40 LYSE og innbyende leiligheter på 32 kvm, samt alle med universelt utformede badrom og tekjøkken. Virksomheten har tre aldershjem i Uppsala, ett i Sundsvall og to i Helsingborg. Fortuna er det første fabrikkbygde og det første trehuset.

– Vi valgte Moelven ByggModul som leverandør av huset, siden de kunne tilby samme kvalitet som et plassbygde hus – men med seks måneder kortere produksjonstid, sier Peter Åman, som er direktør i Svenska Vårdbyggen AB.

TILPASNINGER. – Som eiere ville vi ha et solid, stabilt og holdbart hus. Derfor har vi gjort en del tilpasninger til Moelven ByggModuls standardmoduler. Vi har for eksempel valgt steinfliser i entreen og mer robuste dører. Vi har også byttet ut trefasaden med sementbundne fasadeplater for å begrense de fremtidige vedlikeholdskostnadene. Når det gjelder interiøret, har vi sammen med Attendo valgt eik til gulvsokler, lister og gelendre, og

i fellesrommene er det tregulv.

– I tillegg har operatøren, Attendo Care, i samarbeid med Moelven valgt materialer til rommene i leilighetene, forteller Peter Åman.

POSITIV ERFARING. Dette er Åmans første erfaring med fabrikkbygde hus, og han forteller at han har fått et gjennomgående positivt inntrykk. Det han setter aller mest pris på, er at fabrikkbygde hus har kortere produksjonstid enn plassbygde hus, men han fremhever også samarbeidet med leverandøren. – Moelven har levert det vi forventet, med svært høy kvalitet, og de har hatt høy servicegrad gjennom hele prosessen. Vi er veldig fornøyd med dette prosjektet, slår Peter Åman fast.

– De ansatte som har vært både i denne byggingen og i den vi har bygd i betong, synes trehuset er koseligere. Det sies jo også at et trehus puster bedre enn et betonghus, men om trekonstruksjonen kommer til å vare like lenge som betonghuset, vet vi ikke før om kanskje 30, 40 eller 50 år, sier han.

FLEKSIBELT OG TRYGT. David Öberg, som er markedssjef i Moelven ByggModul, sier at dette prosjektet tydelig viser hvor fleksibelt selskapets modulsystem er. Det er lett å tro at begrensningene i et fabrikkbygde prosjekt er større enn de i virkeligheten er.

– Vi har lagt stor vekt på detaljer og utviklet gode løsninger uten at man går glipp av de store fordelene ved industriell bygging. Det er mulig fordi vårt system i utgangspunktet er fleksibelt, slik at vi kan variere modulstørrelser, vindus- og dørplassering og andre ting som gir effektive lokaler og et godt bomiljø, forteller han.

– For byggherren betyr det stor frihet ved utforming av lokaler, samtidig som han nyter godt av den økonomiske forutsigbarheten og den kortere produksjonstiden som kjennetegner industriell bygging. En viktig bonus er dessuten spørsmålet om holdbarhet – et trehus gir betydelig mindre miljøpåvirkning enn et betonghus, avslutter David Öberg. ■

ET BYGG FOR ALLE

I Handicaporganisationernes Hus i Danmark kan alle finne frem og alle finne seg til rette. Prosessen med å utvikle verdens mest tilgjengelige bygg fikk arkitekter og leverandører til å se verden på en ny måte.

TEKST SISSEL FORNES FOTO MARTIN SCHUBERT

DAGSLYS INN PÅ ALLE kontorer. Akustikk som hjelper hørselshemmede. Luft som astmatikere og allergikere tåler. Dimensjonering tilpasset rullestolbrukere. Arkitektur og funksjonalitet som ikke hindrer blinde og svaksynte. Designgrep som forenkler for mennesker med kognitiv svikt. Totalt sett; et hus som er logisk og intuitivt for alle brukere, uavhengig av om de har en funksjonssvikt eller ei.

– Det har vært både spennende og utfordrende å arbeide seriøst med universell utforming. Det er lett å tenke at tilgjengelighet er en hemsko med tanke på arkitektoniske muligheter. Men det kan altså tvert i mot brukes som et aktivt parameter for god design og åpne for en helt ny verden av muligheter. Det tvinger oss til å tenke på en annen måte, sier arkitekt Per Ravn i Cubo, som sammen med Force4 står bak arkitekturen.

INVOLVERTE BRUKERNE. Handicaporganisationernes Hus huser foruten paraplyorganisasjonen også en rekke av medlemsorganisasjonene. For å sikre at alt fikk universell utforming ble det nedsatt et brukerpanel av tilgjengelighetseksperter, som kunne representere alle de 18 forskjellige forbundene som skulle jobbe i huset.

– Dermed ble alle løsninger analysert ut fra brukergruppene, sier Ravn. Og innspillene fra byggets fremtidige brukere førte til både store og små endringer i planene. Som eksempel nevner han det sirkelformede atriet de hadde planlagt som sentrum i det sjøstjerneformede bygget. Arkitektkontoret fikk bygget en modell og sendte den rundt

på høring. Da turen kom til de blindes forbund, var deres tilbakemelding at dette sikkert var flott, men at det for blinde er en evighetsmaskin uten noen form å navigere etter.

– Dermed ble atriet til en femkant i stedet, med en tydelig knekk. Form og funksjon og arkitektonisk kvalitet skal jo fungere for alle brukere. Eksemplene er mange, understreker han.

MANGE FUNKSJONSKRAV. Av hensyn til akustikken ble det tidlig besluttet at atriet skulle få paneler på de vertikale flatene. De ønsket ikke å jobbe med glass, men ønsket samtidig noe av glassets letthet og transparens. Valget falt derfor på perforerte studiopaneler fra Moelven.

– Rent praktisk innfridde Moelvens paneler både funksjonskravene til akustikk og andre tekniske krav, i tillegg til at det var mulig innenfor en beinhard totalentreprise rent økonomisk. Så synes vi også de perforerte panelene sammen med de ulike fargene fungerer fint estetisk og får det til å flyte sammen, sier Ravn.

Arkitektkontoret er meget tilfreds med det spesielle bygget, som er et demonstrasjonsprosjekt for universell utforming og et politisk prosjekt.

– Bygget viser for omverdenen at det er fullt mulig å bygge et flott bygg som er fullt tilgjengelig, uten at det koster en krone mer, fastslår Ravn, som innrømmer at han har lært mye underveis.

– Alle som har jobbet med dette prosjektet har lært mye. Det har vært meget inspirerende. Ikke minst ser jeg verden på en litt annen måte nå. ■

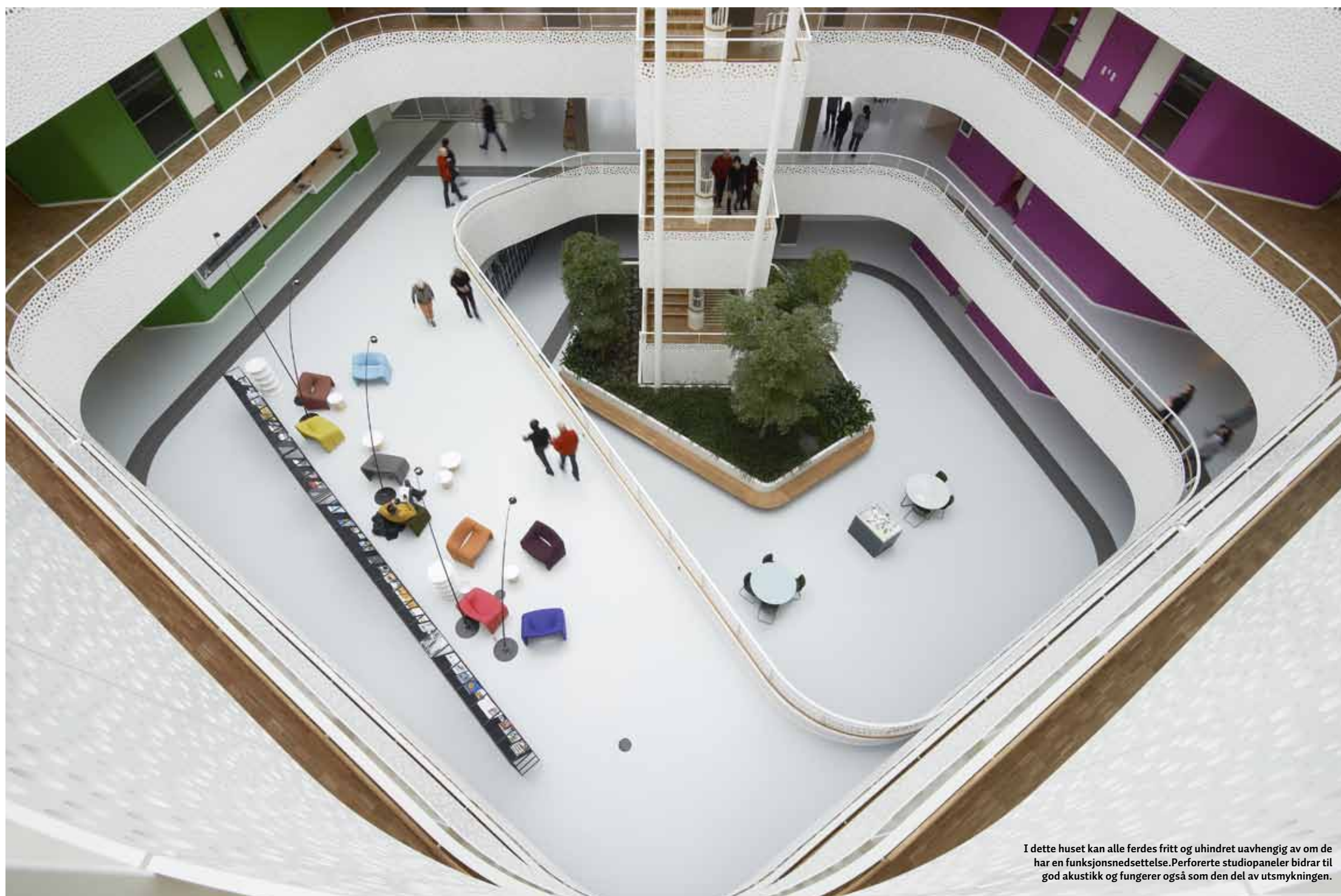

Allerede i resepsjonen ser man at det er et logisk og intuitivt bygg.

Bygget viser for omverdenen at det er fullt mulig å bygge et flott bygg som er fullt tilgjengelig, uten at det koster en krone mer

ARKITEKT I CABO, PER RAVN

I dette huset kan alle ferdes fritt og uhindret uavhengig av om de har en funksjonsnedsettelse. Perforerte studiopaneler bidrar til god akustikk og fungerer også som den del av utsmykningen.

